

A1 Der mangler noget midt på gårdspladsen. Det blev fjernet, da gården blev flyttet til museet. Hvad tror I det er, der mangler, og som plejede at være på sådan en gård?

- En dam med gæs   En lille høj med græs og et træ
 En stor bunke lort og møg fra staldene

A2 I bryggerset er der en træspade, som man brugte til at sætte brød ind i ovnen med. Hvor lang er den?

- 35 cm   75 cm   1,25 meter   2,50 meter

A3 I et rum ved siden af hestestalden står der en skæremaskine.

Hvad tror I den blev brugt til?

- At skære hestenes hove til, når de skulle have hestesko på
 At skære kornstrå i korte stykker – så de kunne bruges til hestefoder
 At skære grene i korte stykker – så de kunne bruges i kakkelovnene
 At skære rugbrød i skiver til at have med i marken

A4 Hvor mange vindueshuller af denne slags er der i alt i hele gården?

- 4   10   14   18   28

A5 I stuen med de røde plysmøbler står der et apparat, der kan varme stuen op. Hvor i Danmark er det lavet?

- Horsens   Århus   Nykøbing Mors
 København

A6 Denne maskine står på gulvet et sted i stuehuset. Hvad tror I det er?

- En vaskemaskine
 En blender
 En kartoffelskyller
 En røremaskine
 En tørretumbler

A1 En stor bunke ...

Møddingen var, som på de fleste gårde, placeret på gårdspladsen. Det var praktisk – med kort vej fra alle staldene.

Al gårdens affald blev her komposteret til brug som gødning.

A2 2,50 meter.

Der hænger en brødspade i bryggerset – over ildstedet. På ildstedets bagvæg ses lågen ind til den store, dybe ovn, der fylder en stor del af bryggerset. Der tændtes op i ovnen hver 14. dag, for at bage en halv snes 5 kg. store, runde rugbrød.

A3 At skære kornstrå ...

„Hakkelse” kaldtes det. Det var et billigt kosttilskud til hestene – det var ikke lækkert, men det mættede. Kornet skulle først og fremmest bruges til menneskeføde.

A4 14 vindueshuller.

Der er sådanne glasløse vindueshuller i alle de tre længers ydermure.

A5 København.

På kakkelovnen står: „A.B. Reck, København”.

Kakkelovnen var en dejlig opfindelse. Nu kunne man få varme i rum, der ikke havde noget ildsted.

A6 En vaskemaskine.

„En vaskevugge” blev den kaldt. Man løfter den bevægelige del, med håndtaget, op. Så lægger man vasketøjet ned i karret, sætter den bevægelige del ned igen og vugger frem og tilbage med den, så vasketøjet bliver gnubbet mod den runde bund.

Det var en stor lettelse, da denne maskine blev indført. Ved den månedlige tøjvask skulle kvinderne ikke længere stå i timevis med hænderne i det koghede vand.

B1 Stue-uret går ikke mere. Hvad var klokken, da det gik i stå?

- Seks minutter over halv tre   To minutter i tre
 Tretten minutter over syv   To minutter i syv

B2 Der står en vandpumpe i et hjørne af gårdspladsen, med et vandtrug af sten foran. Hvad er pumpen lavet af?

- Af en udhulet træstamme   Af et stort jernrør
 Af en bøjet træplade

B3 Hvor mange heste er der plads til i stalden?

- 1 hest   2 heste   3 heste
 4 heste   5 heste   6 heste

B4 Dette apparat står på gulvet et sted i stuehuset.

Hvad blev det brugt til?

- At rense tønder   At vaske tøj
 At lave smør   At presse oste

B5 Find denne potte under en seng. Hvad er det for et fartøj, man kan se på det lille firkantede billede på potten?

(Husk: – ikke røre – kun se!)

- En robåd   Et sejlskib   Et dampskib

B6 Find karlekammeret i staldlængen. Hvor mange karle er der sengeplads til?

- 1 karl   2 karle   3 karle

B7 Da Hans Sørensen var færdig med at bygge gården, satte han et flot skilt op over indgangsdøren. Hvor længe er det siden?

- ca. 100 år   ca. 200 år
 ca. 300 år   ca. 400 år

B1 Tretten minutter over syv.

En ny livsform indvarsledes med urenes indtog i almindelige hjem. Hidtil havde man ikke hængt sig i nøjagtige tidspunkter – tingene tog den tid, de tog. De første ure kunne ikke fås i mindre størrelse end dette – det var pendul-ure.

B2 Af en udhulet træstamme.

De første vandpumper der blev indført på gårdene, var udhulede træstammer. Ved denne pumpe hentede man al vand til alle dyr og mennesker.

B3 6 heste.

Der er plads til 6 heste i hestestalden. Der er brug for mange heste – de svarer jo til vor tids personbiler, lastbiler og traktorer.

B4 At lave smør.

Det er en moderniseret smørkærne, hvor fløden „piskes” til smør. I stedet for at trække en gennemhullet plade op og ned ved hjælp af en stang, drejer man pladen rundt ved hjælp af et håndsving. Tidligere skulle tjenestepigen arbejde en times tid ved kærnen, før mælken blev til smør. Med dette apparat kan det klares på langt kortere tid.

B5 Et sejlskib.

Potten står under sengen i soveværelset ved stuen med de røde plysmøbler. Det var kun gårdejeren og hans kone, der havde fået anskaffet sig sådan en. De andre på gården måtte udenfor, hvis de blev trængende om natten. Fartøjet er et sejlskib for fulde sejl.

B6 To tjenestekarle.

Sengen er rigelig bred til to voksne. Det var ganske normalt at man lå to i en seng. Tjenestedrengen sov som regel sammen med karlen. (Børn kom som regel ud at tjene i 12 års alderen – nogle dog tidligere)

B7 Ca. 200 år.

Byggeåret står på skiltet over indgangsdøren: 1811. Gården er nu, her på museet, indrettet som den så ud i 1928 – men det ydre er der ikke ændret meget på i de forløbne 200 år.

C1 Hvor mange køer er der plads til i kostalden?

(Kørerne var mindre dengang end de er i dag)

- 11 køer 18 køer 20 køer 22 køer

C2 Der står en vogn i porten i hjørnet af gården. Der ligger en lang tønde på den. Hvad tror I, den vogn brugtes til?

- At hente øl på markedet At køre korn til møllen
 At køre dyrenes pis ud på marken, når der skulle gødes
 At hente sand fra grusgraven

C3 Find sengen i karlekammeret i staldlængen. Der er ikke springmadras i bunden af sengen. Hvad er der i stedet for?

- En skumgummi-madras Halm Høvlsplåner

C4 Dette store fad står sammen med nogle andre af samme slags et køligt sted i stuehuset. Fadene er klar til at blive fyldt med mælk. Mælken skal så stå et døgn og danne fløde.

Find det kølige sted. Hvor mange fade står klar?

- 6 fade 9 fade 15 fade 17 fade
 23 fade 25 fade 27 fade 29 fade

C5 Hvor mange vinduer af denne slags er der i alt i hele gården?

- 2 4 5
 6 7 8

C6 Dette skilt sidder oppe over et brandfarligt sted i stuehuset.

(Skiltet er ret stort – ca. en halv meter bredt. Billedet her viser kun noget af teksten.)

Find skiltet og se hvem det var som „gjorde ild”.

- Røveren Klaus Grimer Fanden Gud
 Gårdejer Hans Sørensen Husmoder A. K. Madsdatter

C1 22 køer.

Der er 11 båse med plads til 2 køer i hver bås. (I praksis stod der dog kvier og kalve i nogle af båsene). Der blev malket to eller tre gange daglig. Langt det meste af mælken solgtes til det nærmeste mejeri..

C2 Til dyrepis.

Ajlevognen fyldtes med ajle (dyrepis fra staldene) ved pumpen, der står på ajle-beholderen midt på gårdspladsen.

C3 Halm.

Madrasser kom i brug hos gårdejer-familierne nogenlunde samtidig med at sengene blev indført, men det varede længe, inden tjenestefolk fik madrasser.

C4 27 fade.

Fadene står i hjemme-mejeriet i bryggerset, et køligt og rent sted. Hver dag blev der her lavet fløde af mælken fra dagens malkning, og fløden blev så kærnet til smør. Der skulle mange fade til – Af de 27 fade kunne der kun blive ca. 1 kilo smør. Der skulle bruges smør i husholdningen, til madlavningen og til det tørre brød. Smør af god kvalitet kunne desuden sælges med god fortjeneste på markedet.

C5 7 vinduer.

Der er sådanne små vinduer i laden og stalden. Her behøvedes ikke så meget lys, og glas var dyrt.

C6 Gud.

Her har der i husets første tid har været åbent ildsted. På skiltet står:

„O Gud, som Gjorde Ild og Heede, lad Modgangs Ild os Aldrig Møde – 1811.”

Frygten for ildebrand var stor og berettiget. Indførelsen af komfuret i midten af 1800-tallet var et stort fremskridt. Nu var ilden lukket inde.